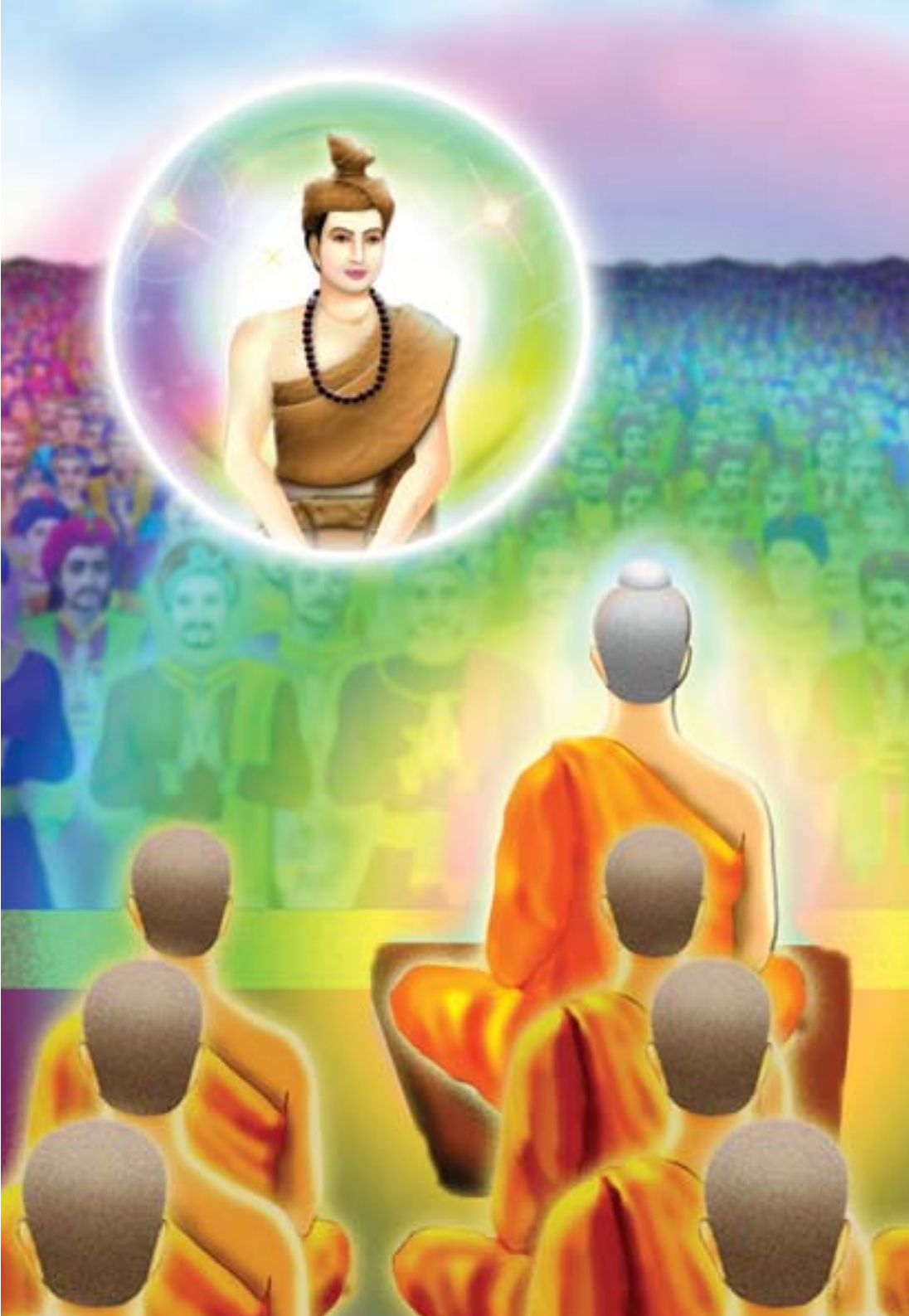

แนวติดการบำเพ็ญบารมี (๖)

ดูก่อนสุเมธบัณฑิต จำเดิมแต่จะไปท่นฟังบำเพ็ญสัจ
บารมี ให้เต็มเปี่ยม อย่าได้กระทำการพูดเท็จทั้งที่รู้ตัวอยู่ด้วย
มุ่งทรัพย์เป็นต้น แม้สัณเฑาะจะตกลงบนกระหม่อมของท่าน
ก็ตาม ธรรมดาว่า ดาวประกายพรึกในทุกฤดูกาล ไม่เว้นทาง
โคจรของตน ไม่โคจรไปในทางอื่น โคจรไปเฉพาะในทางของ
ตนเท่านั้น ฉนใด แม้ท่าน ไม่ละสัจจะ ไม่กระทำการพูดเท็จ
ก็จักได้เป็นพระพุทเจ้า ฉนนัน

แนวทางการบำเพ็ญบารมี (๖)

๕๓

ชีวิตของสรรพสัตว์ทั้งหลาย มีความเสี่ยงต่อภัยรอบด้าน ผู้ใดรู้จักใช้ชีวิตด้วยความไม่ประมาท หมั่นสั่งสมบุญบารมี ย่อมจะมีบุญเป็นกำไรชีวิต บุญเป็นสิ่งที่มีความยิ่งกว่าอณูมณีนีใดในโลก สามารถติดตามตัวเราไปได้ทุกหนทุกแห่งและทุกภพทุกชาติ บุญจะคอยส่งผลอันดีงามให้กับชีวิตของเรา จะขจัดวิบัติบาปคักดีลพิษ สิ่งที่ไม่ดีทั้งหลายให้ห่างจากตัวเรา ยิ่งเรามีความบริสุทธิ์มาก บุญก็ยิ่งจะส่งผลเร็ว และให้ผลได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย โดยไม่มีอะไรมาเป็นอุปสรรค ฉะนั้นวันเวลาที่ผ่านไป จึงควรหมั่นทำใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส ให้ใจอยู่ในบุญตลอดทั้งวัน บุญจะได้ตามหล่อเลี้ยงให้เราประสบแต่ความสุขความสำเร็จในชีวิตยิ่งขึ้นไป

มีธรรมภาษิตที่สุเมธดาบสโพธิสัตว์กล่าวสอนตนเองไว้ในพุทธวงศ์ว่า

“ดูก่อนสุเมธบัณฑิตจำเดิมแต่นี้ไปท่านพึงบำเพ็ญสังฆบารมี ให้เต็มเปี่ยม อย่าได้กระทำการพูดเท็จทั้งที่รู้ตัวอยู่ด้วยมุ่งทรัพย์เป็นต้น แม้อสนีบาตจะตกลงบนกระหม่อมของท่านก็ตาม ธรรมดว่า ดาวประกายพรึกในทุกฤดูกาล ไม่เว้นทางโคจรของตน ไม่โคจรไปในทางอื่น โคจรไปเฉพาะในทางของตนเท่านั้น ฉันใด แม้ท่านไม่ละสังฆะ ไม่กระทำการพูดเท็จ ก็จักได้เป็นพระพุทธเจ้า ฉันนั้น”

แนวความคิดการบำเพ็ญบารมี (๖)

๕๕

*หลังจากที่สุเมธดาบสพิจารณาถึงบารมีทั้ง ๖ ประการ แล้ว ท่านได้ไตร่ตรองไปอีกว่า สิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมาคือทั้งลาภ ยศ สรรเสริญ ค่ายกย่องชมเชย นั่นคือเมื่อมีความรู้ความสามารถ และลาภสักการะเกิดขึ้นแล้ว อาจเป็นเหตุให้ใจหวั่นไหวออกนอกเส้นทางแห่งความดีที่ตั้งใจไว้ได้ ดังนั้นพระโพธิสัตว์จึงต้อง บำเพ็ญสังกัจจายน์ คือ จะไม่ออกนอกทางแห่งความดีที่ตั้งใจไว้ ถึงแม้จะมีลาภยศมามอบให้ ฉะนั้นก็ไม่ยอมออกนอกเส้นทาง เหมือนกับดาวประกายพริ้วจะโคจรอยู่ในเส้นทาง ไม่ออกนอกเส้นทาง

นอกจากจะไม่ออกนอกเส้นทางแล้ว เมื่อทำงานใหญ่ มากขึ้น อุปสรรคที่ต้องเจอ คือ ผลประโยชน์ ความอิจฉาริษยา และความหวาดระแวง คนเราเมื่อตั้งใจจะทำความดี ก็จะมีคนที่ อยากทำความดีตามเราไปด้วย แต่คนที่อิจฉาริษยาก็จะคอย ขัดขวางเรา เพราะกลัวเสียหน้าบ้าง กลัวเสียผลประโยชน์บ้าง บางยุคบางสมัยพระโพธิสัตว์ก็ถูกใส่ความ ถูกกล่อบลั่บหารบ้าง เพราะความดีที่ทำไปนั้นทำให้คนพาลอิจฉาริษยา และไปขัดผลประโยชน์ ทำให้เขาเกิดความระแวงอยากจะทำจ้อออกไปให้พ้น ทั้งยังต้องเจอกับเรื่องที่ไม่เป็นเรื่อง เจออุปสรรคมากมาย แต่

แนวความคิดการบำเพ็ญบารมี (๖)

๕๕

พระองค์ก็ยังคงมั่นคงในการทำความดีต่อไป

พระโพธิสัตว์เจ้ารู้ว่า อุปสรรคเหล่านี้จะต้องเกิดขึ้นตลอดเส้นทางของการสร้างบารมี จึงตั้งจิตอธิษฐานกำกับไว้ว่า แม้ใครจะมาอิจฉาริษยา ท่านก็จะไม่อิจฉาริษยาใคร ตรงข้ามกลับมีมุทิตาจิตตอบ และตราบใดที่ยังไม่บรรลุลุคณาปรารภอันสูงสุด ท่านจะตั้งมั่นไม่ยอมล้มเลิกการสร้างบารมีระหว่างทาง จะบำเพ็ญอธิษฐานบารมีให้เต็มเปี่ยม แม้อุปสรรคนั้นจะต้องแลกด้วยชีวิตก็ตาม หากไม่บรรลุลูกสัมมาสัมโพธิญาณ ท่านไม่ยอมเลิกเป็นอันขาด

ท่านสอนตนเองว่า “จำเดิมแต่นี้เป็นต้นไป เราพึงบำเพ็ญอธิษฐานบารมี ที่ท่านผู้แสวงหาคุณใหญ่แต่เก่าก่อนทั้งหลายถือปฏิบัติเป็นประจำ คือ ธรรมดว่ากุเขาหินศิลาแท่ง ทิพย์ไม่หวั่นไหว ตั้งมั่น ย่อมไม่สะเทือนด้วยแรงลม ย่อมตั้งอยู่ในที่เดิมของตนเท่านั้น ฉะนั้นใด เราจะไม่หวั่นไหวในความตั้งใจจริง ตลอดกาลทุกเมื่อ ฉะนั้น” หลังจากอธิษฐานที่จะบำเพ็ญบารมีมาถึง ๘ ประการแล้ว เพื่อที่จะบรรลุธรรมเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะรื้อสัตว์ชนสัตว์เข้าสู่นิพพาน สรรพสัตว์ทั้งหลายต่างหวั่นพิงพิงอยากเข้าใกล้ อยากเข้ามาพึ่งบารมี ท่านก็ต้องเป็นผู้มีมหากรุณา มีเมตตาจิตต่อสรรพสัตว์ทุกหมู่เหล่าโดยไม่เลือกที่รักผลักที่ชัง แม้ใครที่คิดเบียดเบียนประทุษร้าย ท่านก็

แนวความคิดการบำเพ็ญบารมี (๖)

๕๖

มีความเมตตาต่อบุคคลนั้น

พระโพธิสัตว์ได้ใคร่ครวญยิ่งๆ ขึ้นไปว่า “ธรรมที่กระทำให้เป็นพระพุทธเจ้ายังมีอยู่อีกไม่มีเพียงเท่านี้ ดูก่อนสุเมธดาบสจำเดิมแต่นี้ไป ท่านพึงบำเพ็ญเมตตาบารมีให้เต็มเปี่ยม ในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ และมีใช้ประโยชน์ พึงมีจิตเป็นอย่างเดียวกันใน หมูลสัตว์ทั้งหลาย ธรรมดว่า น่าย่อมทำความเย็นให้แก่ชานไป ทั้งแก่คนชั่วทั้งแก่คนดี ฉนใด แม้ท่านเมื่อเป็นผู้มีน้ำใจเป็นอัน เดียวกันด้วยเมตตาจิตในสัตว์ทั้งปวงก็จักได้เป็นพระพุทธเจ้า ฉนั้นนั้”

บารมีสุดท้ายคือ อุเบกขาบารมี เป็นบารมีที่ต้องฝึกตัว อย่างยิ่งยวด เพราะการจะได้เป็นพระพุทธเจ้าหรือไม่ ก็อยู่ที่ บารมีข้อนี้ คือ จะต้องเป็นผู้ที่ดำรงตนอยู่ในทำนองคลองธรรม ไม่ลำเอียงด้วยอำนาจอคติต่างๆ ทั้งในเรื่องของคน สัตว์ สิ่งของ ตั้งแต่ลำเอียงเพราะความพอใจ ความโกรธ ความหลง หรือ ความกลัว เพราะเมื่อถึงคราวประพฤติปฏิบัติธรรม ต้องมี อุเบกขาธรรม ต้องวางใจเป็นกลางๆ ทำจิตใจให้บริสุทธิ์เพื่อใจ จะได้มาหยุดเป็นจุดเดียวกัน

เมื่อพิจารณาบารมีทั้ง ๑๐ ทศครบแล้ว สุเมธดาบสได้ สอนตนเองว่า จำเดิมแต่นี้เป็นต้นไป จะต้องบำเพ็ญบารมีทั้ง ๑๐

แนวทางการบำเพ็ญบารมี (๖)

๕๓

ประการ ตั้งแต่ท่านบารมีเรื่อยมาจนถึงอุเบกขา และที่สุดแล้ว ต้องวางใจเป็นกลางในธรรมทั้งหลาย สุขก็ดีทุกข์ก็ดี เหมือนแผ่นดินที่เมื่อคนทิ้งของสะอาดบ้าง ไม่สะอาดบ้าง ย่อมเป็นกลางได้ในทุกสภาวะฉันใด แม้การสร้างบารมีเป็นพระพุทธรูปเจ้า ก็ฉันนั้น จะต้องมียุเบกขาบารมีธรรมจนถึงที่สุด

ต่อจากนั้นท่านพิจารณาเห็นว่า พุทธการกธรรมที่เป็นเครื่องบ่มโพธิญาณให้แก่วรรพจะต้องบำเพ็ญบารมีทั้ง ๑๐ ทศ ให้เต็มเปี่ยมครบถ้วนบริบูรณ์ ธรรมอย่างอื่นที่ยิ่งกว่านี้ไม่มีบารมีทั้ง ๑๐ ทศนั้น ไม่ได้อยู่ที่ไหน ไม่มีในเบื้องสูง ในอากาศ ภายใต้อำนาจดิน หรือในทิศทั้งหลาย แต่ตั้งอยู่ภายในใจที่อยู่ในกายนี้ เมื่อพิจารณาจนทะลุปรุโปร่งเช่นนั้นแล้ว จึงอธิษฐานบารมีทั้งหมด พิจารณาทบทวนไปทวนมา ยึดบารมี ๑๐ ทศ อุปบารมี ๑๐ และปรมัตถบารมี ๑๐ ประการ รวมเป็น ๓๐ ประการ พิจารณาจนมั่นใจว่า สิ่งที่ได้ไตร่ตรองมาทั้งหมดนั้น ตรงตามร่องรอยที่พระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลายประพฤติก้นมา

ในขณะที่ท่านกำลังพิจารณาบารมีทั้ง ๑๐ ทศอยู่นั้น มหาปฐพีก็สะเทือนเลื่อนลั่น เกิดเสียงดังสนั่นหวั่นไหวขึ้นมา ทำให้ผู้คนที่ย้ายมาอยู่ในเมืองต่างไม่อาจทรงตัวยืนอยู่ได้ เหมือนศาลาหลังใหญ่ที่ถูกลมพายุโหมพัดอย่างหนัก มหาชนพากัน

แนวความคิดการบำเพ็ญบารมี (๖)

๕๘

เกิดความสะดุ้งหวาดกลัว รีบไปเข้าเฝ้าพระบรมศาสดาเพื่อ
ทูลถามสาเหตุที่แผ่นดินไหว

พระทีปังกรพุทธเจ้าตรัสว่า “พวกท่านอย่าได้กลัวเลย
วันนี้เราได้พยากรณ์ถึงบุคคลใดว่าจักได้เป็นพุทธเจ้า บุคคลนั้น
ไตร่ตรองถึงธรรมที่พระชินเจ้าถือปฏิบัติมาแล้วแต่เก่าก่อน
เมื่อเขาไตร่ตรองถึงธรรมอันเป็นพุทธภูมิโดยไม่เหลือ ปรุณีนี้
พร้อมทั้งหมื่นโลกธาตุในโลกทั้งเทวโลก จิงอนุมทนาสาธุการใน
ปณิธานอันยิ่งใหญ่ของนิยตโพธิสัตว์”

มหาชนได้ฟังดังนั้นต่างเกิดมหาปีติ เกิดกำลังใจ และ
ปรารถนาที่จะสร้างบารมีร่วมกับพระโพธิสัตว์บ้าง จึงตั้งใจ
ทำบุญกุศลพร้อมกับอธิษฐานขอร่วมสร้างบารมีกับท่านสุเมธ-
ดาบสเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่นั้นมาท่านก็สร้างบารมีเอาชีวิต
เป็นเดิมพันเรื่อยมา ไม่เคยย่อท้อเลยตลอด ๔ อสงไขยกับอีก
๑๐๐,๐๐๐ มหากัป คือ ระยะเวลาที่ท่านฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อที่จะ
ยกตน และสรรพสัตว์ให้ข้ามพ้นจากห้วงทุกข์แห่งสังสารวัฏ ใน
ที่สุดท่านก็สมหวัง ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เป็น
ที่พึ่งของมนุษย์และเทวาททั้งหลาย

พวกเราทั้งหลายก็เช่นเดียวกัน ขณะนี้เรากำลังอยู่
ระหว่างการสร้างบารมี ยังต้องพบเจอปัญหา และอุปสรรค

แนวความคิดการบำเพ็ญบารมี (๖)

๕๕

มากมาย แต่นั่นถือเป็นเครื่องทดสอบกำลังใจของนักสร้างบารมี
เป็นการบ่มบารมีให้แกร่งบอบ อย่าได้ท้อกัน ให้หมั่นนึกถึงบารมี
ทั้ง ๑๐ ทศให้ดี และคิดทุกวันว่า เราเกิดมาสร้างบารมี บารมี
ไหนพร่องก็เติมให้เต็ม และเพิ่มพูนให้บริบูรณ์มากขึ้น เพื่อตัว
ของเราเอง ชาวโลกและสรรพสัตว์ทั้งหลายจะได้ไปถึงจุดหมาย
ปลายทางของชีวิตที่สมบูรณ์

